

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเมืองการปกครองของไทยในระบอบประชาธิปไตย รากฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศอยู่ที่การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรัฐมีหน้าที่จะต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งกระทำการผ่านการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น ทั้งทางด้านการเมืองและการบริหารงานของท้องถิ่นบนหลักการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของคนในท้องถิ่นเอง โดยมีความมุ่งหวังให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นได้ ตามกรอบของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 หมวด 9 ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของไทย มีรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยได้แบ่งตามความเหมาะสมและความสามารถในการดูแลตนเองของแต่ละท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2545 มาตรา 70 ได้กำหนดให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล (ปัจจุบันได้ยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล) และราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ตามที่กฎหมายกำหนด เป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และพัทยา การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองนั้น รัฐได้มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น นับแต่มีการตราพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. 2495 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 ซึ่งได้มีการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัวมากขึ้น และเป็นอิสระจากการแทรกแซงจากอำนาจรัฐส่วนกลางที่ผ่านมา (ชวงส์ ฉายะบุตร, 2539, หน้า 1-2)

การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงมีขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2521 ซึ่งกรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบแรกที่น่าระบบดังกล่าวมาใช้ แต่ยังไม่เป็นที่คุ้นเคยของคนไทย ต่อมา พ.ศ. 2543 มีการประกาศใช้กฎหมายเทศบาลฉบับใหม่ ทำให้เทศบาลซึ่งเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปที่มีอยู่ในทุกจังหวัด ได้เริ่มทดลองใช้ระบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง และใช้จริงเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. 2544 ให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงเพื่อต้องการให้ประชาชนสามารถเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นได้ตรงกับความต้องการ

ของประชาชนว่าต้องการผู้บริหารแบบใด เนื่องจากที่ผ่านมากฎหมายเดิม ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งของสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในการบริหารงาน เช่น ถ้าหากสมาชิกสภาเทศบาลไม่เห็นด้วยกับร่างข้อบัญญัติงบประมาณ ผู้บริหารส่วนท้องถิ่นต้องพ้นจากตำแหน่งทำให้ต้องมีการเลือกตั้งผู้บริหารส่วนท้องถิ่นใหม่ทำให้การบริหารงานไม่ราบรื่นและต่อเนื่องในการบริหาร ทำให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารส่วนท้องถิ่นโดยตรง เพื่อให้สามารถสานอำนาจกับสภาเทศบาลได้ ถึงแม้สมาชิกสภาเทศบาลไม่เห็นด้วยกับร่างข้อบัญญัติงบประมาณ ผู้บริหารก็ยังสามารถดำรงตำแหน่งได้ ทำให้การบริหารงานดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง แต่สาเหตุที่สำคัญจากการเลือกตั้งผู้บริหารส่วนท้องถิ่นโดยตรง คือต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหารโดยตรงจากประชาชน จะได้ผู้บริหารที่ตรงกับความต้องการ สิ่งที่สำคัญจะต้องเริ่มจากประชาชนก่อน เพื่อพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมทั้งด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเป็นผู้นำ และด้านอุดมการณ์ในการปฏิบัติงานว่ามีคุณสมบัติผู้บริหารในตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลบางกะจะที่สอดคล้องตามความต้องการของประชาชนได้ดีเพียงใด

การเลือกบุคคลเข้ามาดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลบางกะจะ ด้วยเหตุผลข้างต้นนี้ ผู้วิจัยได้มีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และที่มีอยู่จริงของนายกเทศมนตรีศึกษากรณี: เทศบาลตำบลบางกะจะ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ผู้ที่จะเข้าสู่ตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลบางกะจะ หรือผู้ที่ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลบางกะจะอยู่แล้ว เพื่อใช้ประกอบการพัฒนาหรือปรับปรุงตนเองให้มีคุณภาพเหมาะสมกับที่ประชาชนได้มอบความไว้วางใจในการเข้ามาบริหารงานท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงยังเป็นตัวแบบให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้มีข้อมูลในการพิจารณาเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับภารกิจที่สำคัญต่อการเป็นตัวแทนของประชาชนในการบริหารเทศบาลตำบลบางกะจะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบลบางกะจะ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่มีอยู่จริงของนายกเทศมนตรีตำบลบางกะจะ

3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่มีอยู่จริงของนายกเทศมนตรีตำบลบางกะจะ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาอยู่อาศัยในพื้นที่

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์และที่มีอยู่จริงของนายกเทศมนตรีศึกษากรณี: เทศบาลตำบลบางกะจะ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์และที่มีอยู่จริงของนายกเทศมนตรีศึกษากรณี: เทศบาลตำบลบางกะจะ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นถึงต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์และที่มีอยู่จริงของนายกเทศมนตรีศึกษากรณี: เทศบาลตำบลบางกะจะ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน
4. ประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยในพื้นที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์และที่มีอยู่จริงของนายกเทศมนตรีศึกษากรณี: เทศบาลตำบลบางกะจะ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา: การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาในเรื่องของความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์และที่มีอยู่จริงของนายกเทศมนตรีศึกษากรณี: เทศบาลตำบลบางกะจะ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านอุดมการณ์ในการปฏิบัติงาน

ขอบเขตด้านพื้นที่: การวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลบางกะจะ จำนวน 3,866 ราย ณ วันที่ 30 กันยายน 2554

ขอบเขตด้านระยะเวลา: การวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัยและเก็บข้อมูลในช่วงตุลาคม 2554 - มกราคม 2555

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะ หมายถึง แบบอย่างของพฤติกรรม หรือสิ่งชี้ให้เห็นความดีลักษณะประจำ
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบลบางกะจะ หมายถึง ลักษณะท่าทาง หรือพฤติกรรมการแสดงออกที่มีในตัวของคุณคณผู้มาดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลบางกะจะ
3. สถานภาพ หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ในสังคมของคุณคณผู้มาดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลบางกะจะ
4. ประสบการณ์ด้านบริหาร หมายถึง การเข้าร่วมรับรู้สภาพปัญหา หรือการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบลบางกะจะ
5. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง คุณสมบัติที่ควรมีของนายกเทศมนตรีตำบลบางกะจะ ประกอบด้วย
 - 5.1 ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะโดยรวมของคุณคณนั้นที่มีผลต่อความรู้สึกของผู้พบเห็น ซึ่งได้แสดงออกทางพฤติกรรม ทั้งภายในและภายนอกร่างกาย ในเรื่องของกริยาท่าทาง มารยาทและกาลเทศะในสังคม การแต่งกายสุภาพ มีความสุ่มรอบคอบ และรู้จักอารมณ์
 - 5.2 ด้านความรู้ความสามารถ หมายถึง พฤติกรรมของคุณคณที่แสดงออกมาทางวิสัยทัศน์ รู้เป้าหมายขององค์กรและขอบเขตความรับผิดชอบในหน้าที่นั้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน และความสามารถทางภาษา รวมทั้งเป็นผู้ที่ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่เสมอ
 - 5.3 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมของคุณคณที่ปฏิบัติจนเกิดความเคยชิน และกระทำไปด้วยจิตสำนึกว่าเป็นความดีงามต่อเนื่อง จนกลายเป็นสิ่งประจำใจของคุณคณผู้มาดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลบางกะจะให้พึงปฏิบัติ อันประกอบด้วย มีความจริงใจพร้อมต่อการเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้จักให้โดยไม่มุ่งหวังผลตอบแทนทั้งทางตรงและทางอ้อม มีความซื่อสัตย์ มีเหตุมีผลมีความเมตตากรุณา และสามารถเป็นที่พึ่งของประชาชนได้ดี
 - 5.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมของคุณคณที่แสดงออกถึงการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และความมีมิตรกับทุกคน โดยไม่ถือเขาถือเรา เป็นคนที่เปิดเผย จนก่อให้เกิดความรู้สึกของคุณคณอื่นในการอยากคบหาสมาคมด้วย และการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับกาลเทศะของความรับผิดชอบต่อหน้าที่
 - 5.5 ด้านความเป็นผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการนำศิลปินมาโนมน้าวจิตใจให้ผู้อื่นร่วมมือร่วมใจปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมายด้วยความเต็มใจ มีสติปัญญาต่อการตัดสินใจ

ในเรื่องต่าง ๆ มีความกระตือรือร้นในการติดตามงาน มีความเป็นนักกีฬา สามารถปฏิบัติต่อบุคคลอื่นอย่างเสมอภาค และมีความกล้ารับผิดชอบในสิ่งที่ตนกระทำและต่อผู้ได้บังคับบัญชา

5.6 ด้านอุดมการณ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง หลักการของบุคคลที่เกิดจากความเชื่อที่ได้ยึดถืออันเป็นแนวทางต่อการปฏิบัติให้งานนั้นบรรลุเป้าหมาย ตามความตั้งใจที่แน่วแน่ และมีความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

6. นายกเทศมนตรีตำบลบางกะจะ หมายถึง ผู้ที่อาสาสมัครเข้ามารับใช้ประชาชน เทศบาลตำบลบางกะจะ ในตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลบางกะจะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบลบางกะจะ
2. ทราบถึงระดับคุณลักษณะที่มีอยู่จริงของนายกเทศมนตรีตำบลบางกะจะ
3. ทราบผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่มีอยู่จริงกับที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี

ตำบลบางกะจะ